

Niet weinig christenen in Nederland, en waarschijnlijk in de gehele westerse wereld, hebben zorgen over de ontwikkelingen in de samenleving. Sinds minstens een halve eeuw zit Koning Zelfbeschikking stevig op de troon. God en christendom zijn voor velen tot een herinnering geworden.

Moderne mensen beschouwen zich baas over eigen buik en leven. Vandaar dat er liberale wetten zijn aangenomen rond abortus, prostitutie en euthanasie. Maar niet alleen over micro-ethische thema's leven er onder christenen zorgen. Dat geldt evenzeer over het sociaal-economisch leven. De huidige economische orde botst namelijk met centrale noties van het christelijk denken over een rechtvaardige samenleving. Ik noem een doorgeschoten vertrouwen in de markt, groeiende maatschappelijke ongelijkheid en een massale verspilling van voedsel.

Kritische solidariteit

Deze ontwikkelingen geven aanleiding tot vervreemding en leiden niet zelden ook tot een cultuurpessimisme. Nog recent hoorde ik een sombere priester zeggen: 'Wij leven een volkomen *crazy* cultuur.'

Maar is cultuurpessimisme wel effectief? Is een maatschappelijke antithese te prefereren en moeten wij ons terugtrekken binnen onze eigen veilige subcultuur? Ons terugtrekken in een hutje op de hei of in onze eigen ivoren toren lijkt mij moeilijk te verbinden met onze roeping het evangelie te verkondigen aan mensen van deze tijd. Laten wij onze cultuur niet te snel afschrijven, maar juist in een kritische solidariteit met haar verbonden blijven. Kritisch dus, zeker, maar ook solidair, juist door vanuit het christelijk sociaal denken alternatieven aan te reiken.

Blijvende dialoog

Een en ander betekent een blijvende dialoog rond micro- en macro-ethische thema's. Ook in seculiere kring leven op dit moment ontegenzeggelijk twijfels over een doorgeschoten individualisme. Niet alleen christenen plaatsen vraagtekens bij de vooronderstellingen van baas over eigen leven en dat van de ongeboren ander. En juist christenen zouden op dit punt heilzame en corrigerende visies kunnen aanreiken.

Opvallend vind ik ook dat in liberale media een stevige discussie wordt gevoerd over de vooronderstellingen van onze economie. Het Angelsaksische model met alle nadruk op de belangen van de aandeelhouders komt steeds meer onder vuur te liggen. Laten wij vanuit de christelijk-sociale beweging de voordelen van het Rijnlandse model steeds weer blijven uitdragen. In dat laatste model gaat het immers niet alleen om de aandeelhouders maar ook om rechtvaardigheid voor de werknemers en een duurzame omgang met onze schepping.

Kijken wij goed?

Hoe kijken wij naar onze cultuur? Verontruste ogen kijken anders dan blijmoedige ogen. En het is altijd goed te beseffen dat het kwade schreeuwt en het goede fluistert. Alles wat goed gaat, vinden wij meestal vanzelfsprekend, maar wat verkeerd gaat, raakt ons diep en kan ons helemaal gaan beheersen. Het klopt dat veel Nederlanders de Kerk hebben verlaten en een kerkgebouw niet meer vanbinnen zien. Maar weten wij wel zeker dat zij God ook hebben losgelaten? In ieder geval weet ik dat nog ontelbaren op hun manier bidden. In het zuiden gebeurt dat vaak via het branden van een kaarsje bij de ontelbare Mariabeelden in kerken en kapellen.

Het klopt dat voor veel Nederlanders het leven draait rondom zelfrealisatie. Maar tegelijkertijd zijn er duizenden mantelzorgers die dag in dag uit klaar willen staan voor hun hulpbehoevende naaste. En organisaties en instellingen die zich bezighouden met vrede, het milieu en meer sociale rechtvaardigheid, kunnen nog steeds rekenen op vrijwilligers en donateurs.

Gods Geest werkt

Het klopt dat onze sociale media worden vervuild door grofheid en scheldpartijen. Hoffelijkheid is in de publieke ruimte vaak ver te zoeken. Maar tegelijkertijd is een grote meerderheid in ons land nog steeds bereid om te polderen door naar elkaar te luisteren en een compromis te zoeken.

Christenen leven in deze cultuur - wij hebben geen andere. Laten wij daarom in kritische solidariteit met de huidige samenleving verbonden blijven. Ook deze cultuur is immers van God en ieder mens is en blijft een schepsel van God. Gods Geest waait nog steeds en wil ons bemoedigen. In ieder geval kan de Geest alle pessimisme en onverschilligheid uit ons hart wegbranden.

Mgr. dr. Gerard de Korte